

[Besök i högkvarteret]

Kungl.
Svenska Beskickningen
Militärattachén i
Helsingfors
Nr 125/1940
Rapport nr 11
Besök i högkvarteret

Strängt förtroligt.
Registernr: G:IV.

överlämnas från Kungl. Maj:ts Beskickning i Helsingfors
till Kungl. Utrikesdepartementet
Helsingfors den 31/1.40.
Stig Sahlin.

Till Statsrådet och Chefen för Kungl. Försvars-
departementet.

Efter att därtill ha erhållit upprepade inbjudningar företog jag mod beskickningschefens tillstånd den 25. dennes en resa till högkvarteret. Färden företogs nattetid, tågen insätts numera på grund av faran från luften icke på längre sträckor under dagarna. Vid ankomsten till X [S:t Michel], som skedde tidigt på morgonen, möttes jag av en officer från högkvarteret. Under de första timmarna av min vistelse i staden fick jag tillfälle att bese de förödelse, som det ryska bombanfallet för tre veckor sedan anställt. Ett sextiototal hus hade förstörts av minbomber eller genom eldsvådor orsakade av brandbomber. I stadens centralare delar saknade så gott som varje kvarter något hus. Det märkliga var att incidenterna blivit så begränsade. Så stod t ex nere vid stationen det hotell, där fältmarskalk Mannerheim haft sin bostad fullkomligt orört, medan grannhuset på ena sidan endast hade skorstenarna kvar och av huset mitt emot endast de nakna ytterväggarna återstodo. Knappa 20 m från det nyssnämnda hotellet hade en 150 kg bomb slagit ned i trädgården och åstadkommit en grop av omkring 10 m bredd samt vräkt omkull ett par stora träd, men icke åstadkommit ytterligare skador. Det begränsade område där huvuddelen av högkvarterets viktigare avdelningar varit placerade, hade icke skadats av bombanfallen.

Senare på förmiddagen avreste vi i bil till högkvarteret, varvid vi på vägen upprepade gånger hejdades av civilklädda krigspoliser, som fordrads uppvisande av frontpass av samtliga trafikanter, även uniformsklädda officerare. Efter en halvtimmes färd nåddes överbefälhavarens nya kvarter, som var inrymt i ett folkhögskolekomplex med omgivande gårdar. Sedan jag haft en konferens med chefen för högkvarterets utrikesavdelning, överste Melander, under en timmes tid, varvid jag även fick tillfälle till tio minuters samtal med generalstabschefen, fick jag företräde hos överbefälhavaren,

fältmarskalk Mannerheim.

Han var som vanligt mycket samlad och älskvärd och förde ganska snart in samtalet på frivilligkåren och dess betydelse för Finlands strid. Hans f n största bekymmer vore, sade fältmarskalken, att den finska truppen trots sina storartade insatser, sin seghet och sin kampvilja dock till sist skulle bli utsliten och få sitt stridsvärde nedsatt. Truppen kunde icke ligga i fält i månader under så svåra förhållanden, som de rådande utan annan avspänning än att då och då ställas i reserv. Möjligheterna att avlösa trupperna i främre linjen voro än så länge mycket små. Förfogade han endast över ytterliga två operativa enheter av samma storleksordning som den Linderska, d v s över 20000 utbildade och välbeväpnade män till, skulle läget bli ett helt annat. Det hade visserligen kommit anmälningar från alla världens hörn från män, som önskade anställning som frivilliga i den finska hären, men helst ville han ha skandinaver. De voro vana vid klimatet, utbildade i terräng som liknade den finska. Idrotten och friluftslivet hade givit den nordiska ungdomen alldeles särskilda egenskaper, som andra nationers ynglingar saknade. Till slut det viktigaste skälet: de skandinaver, som komma över skulle alla känna, att de kämpade för ett mål som de hade gemensamt med Finland: Nordens frihet och oberoende.

Fältmarskalken framhöll i fortsättningen med särskild betoning och med stegrad värme i rösten, att hela Finland varmt uppskattade vad Sverige de gångna månaderna gjort för landet. Den frivilligkår, han nyss nämnt, den värdefulla ständigt pågående hjälpen med krigsmaterial redan från beredskapens början, vilken varit utomordentligt betydelsefull för det finska försvaret, den storartade insamlingen av 62 miljoner kronor, som gjorts av den svenska industrin och som nu förstärktes av andra frivilliga sammanskott på över tiotalet miljoner, det svenska samhällets särskilt arbetarklassens spontana sympatier - allt detta skulle finska folket aldrig glömma. Det största värdet satte man, det ville han utan biavsikter ha sagt, dock på den personliga insats av moraliskt och militärt värde, som de svenska frivilliga gjorde.

Fältmarskalken förde så samtalet in på det allmänna läget. Han hoppades, att den utrikespolitiska konstellationen icke beständigt skulle vara för Finland så ogynnsam, som den varit de senaste månaderna, med Sovjet-Ryssland bokstavligen frispelat i östersjöområdet. En aktivisering av kriget på västfronten höll han icke för otrolig, men bedömde personligen Tysklands utsikter att på kort tid kunna invadera Holland såsom rätt tvivelaktiga. Motsättningen mellan Hitler - Ribbentrop å den ena och den tyska militära ledningen å andra sidan fick man enligt hans mening icke tillmäta alltför stor betydelse som fredsfaktor - man förbisåge lätt, menade han, i detta sammanhang det nationalsocialistiska partiets allt större makt och betydelse inom tredje riket. Skulle kriget

mellan Tyskland - västmakterna den närmaste tiden verkligen träda in i ett intensivare skede, kunde därur visserligen uppkomma en förändring i Finlands läge, men samtidigt skulle möjligheterna att erhålla vapenleveranser från västmakterna försvåras, ett förhållande som innebure en allvarlig olägenhet för Finland. Huru som helst, i den nuvarande situationen stode Finland sig gott. Händelserna utvecklade sig gynnsamt på alla fronter. Men man måste även sörja för framtiden. För honom personligen hade den ryska truppens ringa stridsvärde varit en överraskning, dan finske soldatens storartade krigaregenskaper och frivilligt givna insats för fosterlandet var åter för honom en ständig anledning till glädje och uppskattning.

Efter samtalet, som varade omkring 45 minuter, inbjöds jag att deltaga i fältmarskalkens lunch, som ägde rum en halvtimme senare.

I lunchen deltog i övrigt förutom generalstabschefen generallöjtnant Oesch, adjutanten major Grönvall och privatsekreteraren, major Gripenberg - fältmarskalkens vanliga omgivning - generalmajoren i reserven Kekoni och överste Melander som särskilt inbjudna.

Fältmarskalken gjorde under mitt besök ett synnerligen vitalt intryck. Vid de tillfällen jag kommit i beröring med honom under tiden närmast före och under beredskapen hade han verkat tyngd av ansvaret och lägets ovisshet. Nu föreföll han närmast som befriad från ett tryck, de gångna månadernas arbete och ansvar hade endast gjort honom yngre. Under lunchen var han vid synnerligen gott lynne, skämtade med omgivningen, ledde hela tiden konversationen och berättade lustiga historier.

Av personalen i högkvarteret fick jag dessa mina iakttagelser beträffande fältmarskalkens andliga och fysiska vigör bekräftade. Det sades, att fältmarskalken började sin arbetsdag redan kl 7 på morgonen och ofta satt uppe vid sitt arbetsbord till sent på kvällen. Han företog varje dag en längre promenad ute, men hade däremot på grund av den starka kölden fått avstå från sina ridturer. Intet skilde hans livsföring från det regelbundna, spartanska liv, som högkvarteret i övrigt förde.

Under det häftiga bombardemanget av X hade fältmarskalken, trots omgivningens enträgna uppmaningar, vägrat att lämna staden. Endast en mening var inom högkvarteret rådande rörande fältmarskalkens utomordentliga betydelse för det kämpande Finland. Han ansågs i nuvarande situation nästan oersättlig. De officerare jag träffade gävo också allvarliga uttryck för sina bekymmer om fältmarskalkens personliga säkerhet. Själv vägrade han att vidtaga några särskilda åtgärder för densamma. Utanför hans bostad stodo endast två finländska soldater i stora vargskinnspälsar på post, det enda tecknet på att överbefälhavaren för Finlands krigsmakt befann sig på denna

plats.

Vad förloppet i övrigt av mitt besök beträffar, ägnades eftermiddagen den 26. samt den 27. åt införskaffandet av orientering hos vissa högkvartersmyndigheter, varom jag i annat sammanhang skall ytterligare inberätta.

Helsingfors den 29. januari 1940.
/undert./ C. Kempff.
överstelöjtnant och militärattaché.

Källa: Sveriges riksarkiv. Utrikesdepartementets 1920 års dossiersystem: HP02
Militärattachérapporter, Af Finland, 1940, jan.-mars, XXIII, 141.

[Visit at the Headquarters]

Royal
Swedish Legation
Military Attaché in
Helsinki
Nr 125/1940
Report nr 11
Visit at the Headquarters

Strictly Confidential.
Register nr: G:IV.

dispatched from His Royal Maj. legation in Helsinki
to the Royal Foreign Office
Helsinki on 31 Jan., 40.
Stig Sahlin.

To the State Councillor and the Head of Royal Defence
Ministry.

After having received multiple invitations, I started a trip to the HQ as agreed with the legation chief on the 25th of this month. The trip was made by night, as it now arranged because of aerial hazards on longer distances. At arrival at X [Mikkeli], which took place early in the morning, I was met by an officer from the HQ.

During the first hours of my stay in the city, I had an opportunity to witness the devastation inflicted by the Russian bombing raid three weeks ago. About sixty houses had been destroyed by mine bombs or by fires caused by firebombs. In the central parts of the city, almost every block lacked a house. The strange thing was that the incidents had become so limited. For example, down at the station stood the hotel, where Field Marshal Mannerheim had his home completely untouched, while the neighboring house on one side only had the chimneys left and of the house opposite only the bare outer walls remained. Barely 20 m from the hotel just mentioned, a 150 kg bomb had exploded in the garden and caused a pit about 10 m wide and knocked down a couple of large trees, but did not cause further damage. The restricted area where most of the headquarters' major divisions were located had not been damaged by the bombings.

Later in the morning, we left by car for the headquarters, whereupon we were repeatedly stopped on the way by plainclothes military police, who required a front pass to be presented by all road users, including uniformed officers. After a half-hour drive, the commander-in-chief's new quarter was reached, which was housed in a folk high school complex with surrounding country houses. After having a conference with the head of the headquarters' foreign affairs department, Colonel Melander, for an hour, during which I also had the opportunity for a ten-minute conversation with the Chief of

the General Staff, I was received by the Commander-in-Chief, Field Marshal Mannerheim.

As usual, he was mastered the situation in a lovable way and rather soon focused the conversation to the volunteer corps and their significance for Finland's battle. His current greatest concern would be, said the field marshal, that the Finnish troops, despite their great efforts, their toughness and their will to fight, would eventually be worn out and have their combat value reduced. The troop could not stay in the field for months under such difficult conditions as the prevailing ones without any other relaxation than to be put in reserve from time to time. The chances of replacing the troops in the front line would be so far very small. If he had only two more operational units of the same size as the Linder troops, ie more than 20,000 trained and well-armed men, the situation would be completely different. Although there had been reports from all corners of the world from men who wanted enlistment as volunteers in the Finnish army, he preferred Scandinavians. They were used to the climate, trained in terrain similar to the Finnish. Sports and outdoor life had given the Nordic youth very special qualities, which the young people of other nations lacked. Finally, the most important reason: the Scandinavians who come over would all feel that they were fighting for a goal they had in common with Finland: Nordic freedom and independence.

The field marshal went on to point out, with special emphasis and increasing warmth in his voice, that the whole of Finland warmly appreciated what Sweden had done for the country in recent months. The voluntary corps, he just mentioned, the valuable ongoing assistance with war material right from the beginning of the contingency, which has been extremely important for the Finnish defense, the magnificent collected sum of 62 million crowns, raised by the Swedish industry and which is now strengthened by other voluntary associations to over tens of millions, the spontaneous sympathies of Swedish society, especially the working class - all this the Finnish people would never forget. The greatest of contributions were, he wanted to say without side intentions, however, in the personal moral and military values that the Swedish volunteers brought.

The field marshal then brought the conversation into the general situation. He hoped that the foreign policy constellation would not be as unfavorable to Finland as it has been in recent months, with Soviet Russia literally free-playing in the Baltic Sea region. An activation of the war on the Western Front he did not consider too credible, but personally judged Germany's prospects of being able to invade the Netherlands in a short time as rather dubious. The opposition between Hitler - Ribbentrop on the one hand and the German military leadership on the other hand, should not be

given, in his opinion, too much importance as a peace factor - one easily overlooked, he said, in this context the National Socialist Party's growing power and importance in the Third Reich. Should the war between the German-Western powers really enter a more intense stage in the near future, a change in Finland's situation could arise from this, but at the same time the possibilities of obtaining arms supplies from the Western powers would become more difficult, a serious inconvenience for Finland. In any case, in the current situation, Finland did well. The events developed favorably on all fronts. But you also have to worry about the future. For him personally, the low combat value of the Russian troops had been a surprise, and the Finnish soldier's great warlike qualities and voluntary contribution to the homeland were again for him a constant cause for joy and appreciation.

Should the war between the German and Western powers really enter a more intense phase in the near future, a change in Finland's situation could arise from this, but at the same time the possibilities of obtaining arms supplies from the Western powers would be made more difficult, a serious inconvenience for Finland. In any case, in the current situation, Finland did well. The events developed favorably on all fronts. But one must also worry about the future. For him personally, the low combat value of the Russian troops had been a surprise, and the Finnish soldier's great warlike qualities and voluntary contribution to the homeland were again for him a constant cause for joy and appreciation. After the conversation, which lasted about 45 minutes, I was invited to attend the field marshal's lunch, which took place half an hour later.

After the conversation, which lasted about 45 minutes, I was invited to attend the field marshal's lunch, which took place half an hour later.

In addition to the Chief of the General Staff, Lieutenant General Oesch, Adjutant Major Grönvall and the private secretary, Major Gripenberg - the Field Marshal's usual entourage - the Major General in the Reserve Kekoni and Colonel Melander were also invited as special guests.

During my visit, the Field Marshal made a particularly vital impression. On the occasions I came into contact with him during the time immediately before and during the preparedness, he had seemed burdened by the responsibility and the uncertainty of the situation. Now he seemed almost free from pressure, the work and responsibilities of the past months had only made him younger. During lunch he was in a very good mood, joking with the surroundings, constantly leading the conversation and telling funny stories.

From the headquarter staff, I received confirmation of my observations regarding the Field Marshal's spiritual and physical vigor. It is said that the field marshal started his working day already at 7 in the morning and often sat up at his desk until late in the evening. He took a longer walk outside every day, but had to give up his riding trips due to the strong cold. Nothing separated his way of life from the regular, spartan life that otherwise prevailed at the headquarters.

During the fierce bombardment of X, the field marshal had, despite the urgings of those around him, refused to leave the city. Only one opinion existed within the headquarters, the field marshal's extraordinary importance to the fighting Finland. In the present situation he was considered almost irreplaceable. The officers I met also expressed serious concerns about the field marshal's personal safety. He himself refused to take any special action for it. Outside his residence, only two Finnish soldiers in large wolfskin coats stood at the post, the only sign that the commander-in-chief of the Finnish Armed Forces was at this location.

As far as the rest of my visit is concerned, the afternoon of the 26th and the 27th was devoted to obtaining information from certain headquarters authorities, of which I shall report further in other contexts.

Helsinki, 29 January 1940.

/signed./ C. Kempff.

Lieutenant Colonel and Military Attaché.

Source: The Swedish State Archives. Utrikesdepartementets 1920 års dossiersystem: HP02 Militärattachérapporter, Af Finland, 1940, jan.-mars, XXIII, 141.